

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
«19» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Зовнішня політика держав Центрально-Східної Європи

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Грушецький Б. П., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

У рамках дисципліни «Зовнішня політика держав Центрально-Східної Європи» формуються глибокі знання та системне мислення щодо зовнішньополітичних орієнтирів, стратегічних інтересів і пріоритетів країн цього регіону. Особлива увага приділяється аналізу їхньої участі у формуванні сучасного міжнародного порядку, ролі в регіональних інтеграційних процесах (зокрема в ЄС, НАТО, ініціативах Тримор'я), а також характеру двосторонніх та багатосторонніх відносин із Україною. Студенти здобувають аналітичні навички щодо оцінки зовнішньої політики держав у контексті внутрішніх політичних, економічних і соціальних процесів, вивчають вплив історичних, культурних та геополітичних чинників на формування зовнішньополітичного курсу. Дисципліна сприяє розвитку критичного мислення, вміння порівнювати моделі зовнішньої політики та прогнозувати їхню подальшу еволюцію.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</i>	
Освітня програма	<i>«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	<i>13 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>26 год.</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>81 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика держав Центрально-Східної Європи» є надання цілісних уявлень про зовнішньополітичні орієнтири та пріоритети зазначених країн, їхню участь у світовій політиці, характер взаємин з Україною.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: Міжнародні відносини та світова політика, Міжнародні організації, Зовнішня політика і дипломатія України, Країнознавство.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній

арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Центральньо-Східна Європа як геополітичний регіон	18	2	4			12						
Тема 2. Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної Європи	18	2	4			12						
Тема 3. Внутрішньо-регіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	18	2	4			12						
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12			36						
Змістовий модуль 2												
Тема 4. Зовнішня політика Польщі	18	2	4			12						
Тема 5. Зовнішня політика Румунії	18	2	4			12						
Тема 6. Зовнішня політика Угорщини та Словаччини	30	3	6			21						
Разом за змістовим модулем 2	66	7	14			45						
Усього годин	120	13	26			81						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Центрально-Східна Європа як геополітичний регіон	2
2.	Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної Європи	2
3.	Внутрішньорегіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	2
4.	Зовнішня політика Польщі	2
5.	Зовнішня політика Румунії	2
6.	Зовнішня політика Угорщини та Словаччини	3
	Разом	13

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Центрально-Східна Європа як геополітичний регіон	4
2.	Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної Європи	4
3.	Внутрішньорегіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	4
4.	Зовнішня політика Польщі	4
5.	Зовнішня політика Румунії	4
6.	Зовнішня політика Угорщини та Словаччини	6
	Разом	26

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Центрально-Східна Європа як геополітичний регіон	12
2.	Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної Європи	12
3.	Внутрішньорегіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	12
4.	Зовнішня політика Польщі	12
5.	Зовнішня політика Румунії	12
6.	Зовнішня політика Угорщини та Словаччини	21
	Разом	26

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;

- доповіді з семінарських робіт;
- доповіді з самостійної роботи;
- презентації;
- захист курсової роботи;
- участь у дискусії.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Назва		
Лекція 1	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	5
Семінарська робота 1		15
Лекція 2		5
Семінарська робота 2		15
Лекція 3		5
Семінарська робота 3		15
Самостійна робота 1		20
Модульна контрольна робота 1		20
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Назва		
Лекція 4	РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою	2
Семінарська робота 4		13
Лекція 5		2
Семінарська робота 5		13

Лекція 6	політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень. РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях. РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.	2
Семінарська робота 6		13
Самостійна робота 2		15
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові та веб-посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3825>);

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна

Демчишак Р., Завада Я. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи. Львів: Львівська політехніка, 2021. 192 с.

Brix E., Busek E. Central Europe Revisited: Why Europe's Future Will Be Decided in the Region. London; New York: Routledge, 2022. 116 p.

Zięba R. (ed.) Politics and Security of Central and Eastern Europe: Contemporary Challenges. Cham: Springer, 2023. 353 p.

Допоміжна

Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.

Мідделаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.

Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Електрон. дані. – К., 2021. – 493 с.

Hornat J. The Visegrad Group and Democracy Promotion: Transition Experience and Beyond. Cham: Springer, 2021. 160 p.

Kazharski A., Makarychev A. (eds.) "Eastern Europe" and War: A New Kidnapping? Budapest: CEU Press, 2026. 358 p.

Latvian Foreign and Security Policy Yearbook 2021. Riga, 2021. 245 p.

Poland and Ukraine. Poles and Ukrainians. Relations after 1990 / ed. V. Horbatenko, A. Kastory; tran. M. Atallah, Z. Landowski. Kraków: Polish Academy of Arts and Sciences, 2021. 198 p.